

ÜÇRƏNGLİ BAYRAĞINLA MƏSUD YAŞA!

*Bayraqları bayraq yapan üstündəki qandır,
Torpaq – əgər uğrunda ölən varsa, vətandır!*

Biz bir məmləkət və xalq olaraq türk şairi Tofiq Fikratin məşhur beytindəki şərtləri tarixən dəfələrlə yaşadığımız – yolunda canlar qurban verilən torpağımız da, şəhid qanına bulaşan bayrağımız da öz həqiqi statusunu qazandı; azadlığa, müstəqilliyə, suverenliyə qovuşduq. 1918-ci il mayın 28-də elan olunan Şərqi ilk demokratik cümhuriyyəti cəmi 23 ay yaşamasına, kütləvi sürgünlərə, təqiblərə, repressiyalara baxmayaraq, xalq daddığı bağımsızlıq ləzzətini uzun müddət unuda bilmədi və nəhayət, M.Ə. Rəsulzadənin "Bir kərə yüksələn bayraq bir daha enməz" kəlamının həqiqiliyini doxsanıncı illərin əvvəllərində yenidən sübuta yetirdi.

Bəli, bu gün Azərbaycan Respublikasının dövlət atributlarından, dövlətçilik rəmzlərindən biri də onun Milli Bayrağı – Dövlət bayrağıdır. Bayraq ilk dəfə 1918-ci ilin 9 noyabrında Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Nazirlər Şurası tərəfindən təsdiqlənib. 1991-ci ildə müstəqilliyini elan etmiş Azərbaycan Respublikasının Ali Soveti də həmin variantı məqbul sayıb. Cənab Prezident İlham Əliyevin Sərəncamı ilə ölkəmizdə hər ilin 9 noyabrı Dövlət Bayrağı Günü kimi qeyd olunur.

Hələ 1990-cı il noyabr ayının 17-də Ulu öndər Heydər Əliyevin sədrliyi ilə keçirilmiş 12-ci çağırış Naxçıvan MSSR Ali Məclisinin ilk sessiyasında çox mühüm qərarlar qəbul olundu. Həmin sənədlərdən biri də Azərbaycan Respublikasının

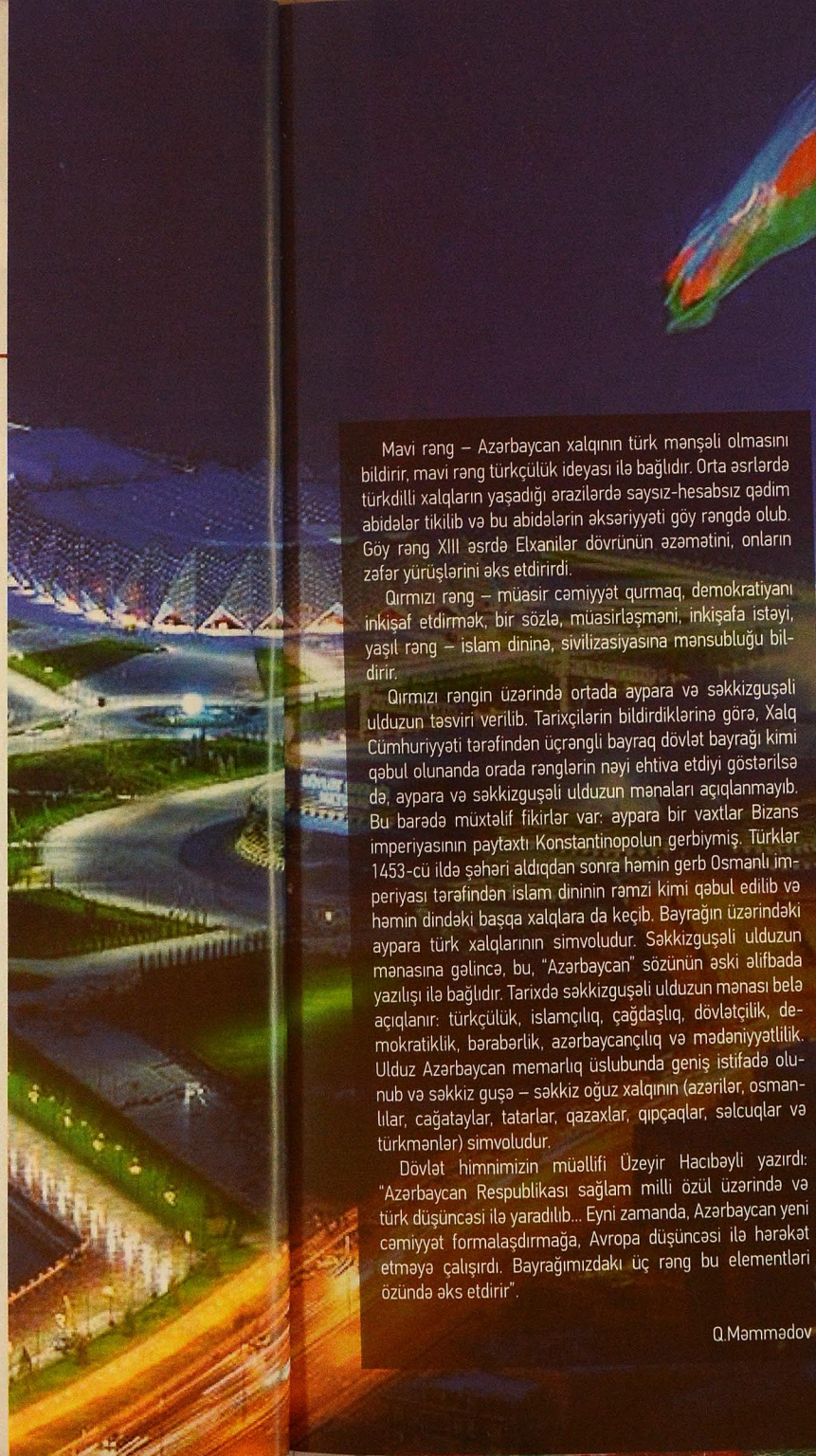
milli istiqlal rəmzi olan üçrəngli dövlət bayrağının bərpası, onun Naxçıvan Muxtar Respublikasının dövlət bayrağı kimi qəbul edilməsi haqqında idi.

2003-cü il oktyabrın 5-də Bakıda Dövlət Bayrağı Meydanının yaradılması barədə Sərəncam imzalanıb. Dövlət Bayrağı Meydanının tamalı 2007-ci il dekabrın 30-da Bayıl qəsəbəsində – Hərbi Daniz Qüvvələrinin bazası yaxınlığında cənab Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə qoyulub.

Meydan üçün seçilmiş yer dövlət bayrağının paytaxtın müxtəlif nöqtələrindən görünməsinə imkan yaradır. Ümumi ərazisi 60 hektar, yuxarı hissəsinin sahəsi 31 min kvadratmetr olan meydana bütün infrastruktur yaradılıb. Xüsusi layihə əsasında reallaşdırılan tikinti işlərini xarici və yerli mütəxəssislər həyata keçiriblər.

20000 m² ərazisi olan meydana ucaldılmış dayaqın hündürlüyü 162 metr, bünövrəsinin diametri 3,2, bünövrənin üst hissəsinin diametri 1,09 metrdir. Qurğunun ümumi kütləsi 220 tondur. Bayrağın eni 35 metr, uzunluğu 70 metr, ümumi sahəsi 2450 kvadratmetr, kütləsi isə təqribən 350 kiloqramdır. Ginnes dünyə rekordları təşkilatı 2010-cu il mayın 29-da Azərbaycan dövlət bayrağı dirayini dünyada ən hündür bayraq dirayini kimi təsdiqləyib. Meydanda qurulmuş Azərbaycan Respublikasının gerbi, dövlət himninin mətni və Azərbaycan xəritəsi qızıl suyuna salınmış bürüncdən hazırlanıb. Meydanda Dövlət Bayrağı Muzeyi də yaradılıb.

Azərbaycan Respublikasının dövlət bayrağı bərabər enli üç üfüqi zolaqdan ibarətdir. Yuxarı zolaq mavi, orta zolaq qırmızı, aşağı zolaq isə yaşıl rəngdədir. Qırmızı zolağın ortasında bayrağın hər iki üzündə ağ rəngli aypara ilə səkkizguşəli ulduz təsvirlənib.

Mavi rəng – Azərbaycan xalqının türk mənşəli olmasını bildirir, mavi rəng türkçülük ideyası ilə bağlıdır. Orta əsrlərdə türkdilli xalqların yaşadığı ərazilərdə saysız-hesabsız qədim abidələr tikilib və bu abidələrin əksəriyyəti göy rəngdə olub. Göy rəng XIII əsrdə Elxanilər dövrünün əzəmətinə, onların zəfər yürüşlərini əks etdirirdi.

Qırmızı rəng – müasir cəmiyyət qurmaq, demokratiyanı inkişaf etdirmək, bir sözlə, müasirləşməni, inkişafa istəyi, yaşıl rəng – islam dininə, sivilizasiyasına mənsubluğu bildirir.

Qırmızı rəngin üzərində ortada aypara və səkkizguşəli ulduzun təsviri verilib. Tarixçilərin bildirdiklərinə görə, Xalq Cümhuriyyəti tərəfindən üçrəngli bayraq dövlət bayrağı kimi qəbul olunanda orada rənglərin nəyi ehtiva etdiyi göstərilərsə də, aypara və səkkizguşəli ulduzun mənaları açıqlanmayıb. Bu barədə müxtəlif fikirlər var: aypara bir vaxtlar Bizans imperiyasının paytaxtı Konstantinopolun gerbiymiş. Türklər 1453-cü ildə şəhəri aldıqdan sonra həmin gerb Osmanlı imperiyası tərəfindən islam dininin rəmzi kimi qəbul edilib və həmin dindəki başqa xalqlara da keçib. Bayrağın üzərindəki aypara türk xalqlarının simvoludur. Səkkizguşəli ulduzun mənasına gəlincə, bu, "Azərbaycan" sözünün əski əlifbada yazılışı ilə bağlıdır. Tarixdə səkkizguşəli ulduzun mənası belə açıqlanır: türkçülük, islamçılıq, çağdaşlıq, dövlətçilik, demokratiçilik, bərabərlik, azərbaycançılıq və mədəniyyətlik. Ulduz Azərbaycan memarlıq üslubunda geniş istifadə olunub və səkkiz guşə – səkkiz oğuz xalqının (azərilər, osmanlılar, çağataylar, tatarlar, qazaxlar, qıpçaqlar, səlcuqlar və türkmənlər) simvoludur.

Dövlət himnimizin müəllifi Üzeyir Hacıbəyli yazırdı: "Azərbaycan Respublikası sağlam milli özlü üzərində və türk düşüncəsi ilə yaradılıb... Eyni zamanda, Azərbaycan yeni cəmiyyət formalaşdırmağa, Avropa düşüncəsi ilə hərəkət etməyə çalışırdı. Bayrağımızdakı üç rəng bu elementləri özündə əks etdirir".

Q.Məmmədov

AZƏRBAYCAN BAYRAĞI

*Millətimin fəxr idi, haqq gedən yoludu,
Koroğlunun qılıncı, Babəkimin qoludu,
Müstəqillik günəşi, Azadlıq simvoludu,
Seyr elə, igid əsgər, dalğalanan bayrağı,
Üçrəngli göyqurşağı, Azərbaycan bayrağı!*

*"Balam" deyib ağlama, o, millətin balası,
Vətən yolunda getdi, qurdu qeyrət qalası,
Düzəlt, qəddini düzəlt, şax dur, şəhid anası,
Ucalarda saxlayar tökülən qan bayrağı,
Üçrəngli göyqurşağı, Azərbaycan bayrağı!*

*Yaşılı islamçılıq, göyü Turan şanıdı,
Vətən oğlu, qırmızı-şəhidlərin qanıdı,
Ümmümilli liderin bizə armağanıdı,
Oğulları ucaldan Ata sancan bayrağı,
Üçrəngli göyqurşağı, Azərbaycan bayrağı!*

*Tanrıdan səda gələ, yazdığın haqqə yazsa,
Maləklər səcdə edə bu aya, bu ulduza,
İgid oğlanlarımız sevdiyi gözəl qıza,
Atsın zərif çiyinə, versin nişan bayrağı,
Üçrəngli göyqurşağı, Azərbaycan bayrağı!*

*Azadlığın yanğısı alışar, sönməz dedi,
Millətim haqq yolundan heç zaman dönməz dedi,
Bir dəfə qalxan bayraq bir daha enməz dedi,
Əndirmərik bir daha işıqsacan bayrağı,
Üçrəngli göyqurşağı, Azərbaycan bayrağı!*

*Könlümdə göyərənə Qarabağda bitirsən,
Dalğalansın, arzumu Savalana yetirsən,
Ucaldıqca ucaldıq, dostu sevinc gətirsən,
Düşmənlərin köksünü oda yaxan bayrağı,
Üçrəngli göy qurşağı, Azərbaycan bayrağı!*

*Hayqırır azad ölkəm tiranlara, şahlara,
Sən qoyulsun deyirik zülmərə, ahlara,
Qaranlıq gecələrdən işıqlı səbahlara,
Oyatsın səhər mehi, oxşasın dan bayrağı,
Üçrəngli göyqurşağı, Azərbaycan bayrağı!*

*Gözəldi qarlı qışı, həm də yazı Vətənin,
Qərblərdə bilinər dadı, duzu Vətənin,
Uğrunda şəhid olaq, ya da qazi Vətənin,
Yolunda verək qurban, qorusun can bayrağı,
Üçrəngli göyqurşağı, Azərbaycan bayrağı! ❖*

Dayandur Sevgin